

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 327/2025-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Združenia domových samospráv, o. z.**, Rovniankova 14, Bratislava, zastúpeného Tkáč & Partners, s.r.o., Hrnčiarska 29, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Svk/30/2023 z 24. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 37, čl. 41 a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 3 ods. 4 a čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 2Svk/30/2023 z 24. septembra 2024. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Mestská časť Bratislava-Nové Mesto (ďalej „prvostupňový orgán“) vydala 19. decembra 2019 rozhodnutie, ktorým podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o ochrane prírody a krajiny“) povolila žiadateľom výrub jedného kusu stromu druhu Tuja západná rastúceho v k. ú. Vinohrady v Bratislave. Výrub dreviny bol požadovaný z dôvodu realizácie stavby dvojmiestnej podzemnej garáže v prednej časti svahovitého pozemku a rodinného domu v zadnej časti pozemku. Pri realizácii stavby by bol pre ťažké stavebné mechanizmy prechod cez pozemok zložitý, priam z hľadiska zachovania daného stromu bez akýchkoľvek zásahov a jeho poškodenia

ťažko uskutočniteľný. Realizácia stavby bola v súlade s platným územným plánom mesta a nebolo možné ju realizovať bez uskutočnenia výrubu tejto dreviny. Prvostupňový orgán výrub povolil a zároveň nariadil na tom istom pozemku na vhodnejšom mieste náhradnú výsadbu troch kusov stromov.

3. Sťažovateľ bol v tomto konaní účastný ako zainteresovaná verejnosť. Bola mu daná riadna možnosť oboznámiť sa s podkladmi zadováženými správnym orgánom pre rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa a s dokumentmi, v ktorých sú detailne uvedené informácie požadované v jeho pripomienkach. Rovnako mu bolo umožnené nahliadnuť do spisu a bol riadne pozvaný na ústne prejednanie, ktorého sa však nezúčastnil. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal odvolanie, ktoré bolo 21. mája 2020 Okresným úradom Bratislava zamietnuté.

4. Sťažovateľ sa domáhal zrušenia rozhodnutia odvolacieho orgánu správnu žalobu, ktorú Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) odmietol ako šikanóznou uznesením z 13. decembra 2021. Odmietnutie správnej žaloby odôvodnil tým, že sťažovateľ v správnej žalobe síce namietal nedostatočne preukázanú vhodnosť a adekvátnosť určenia náhradnej výsadby voči povolenému výrubu správnymi orgánmi, ktoré neuviedli výpočet spoločenskej hodnoty drevín ani spôsob, akým sa zváženie výpočtu spoločenskej hodnoty drevín premietlo do rozhodnutia správnych orgánov. Práve sťažovateľ však vo svojich podaniach nešpecifikoval, ktoré z jeho podmienok majú prispieť k ochrane životného prostredia a prečo nepovažuje určenú náhradnú výsadbu za dostatočnú, a namiesto toho uviedol množstvo podmienok, ktoré s predmetom konania vôbec nesúviseli. Správnemu súdu bolo z jeho činnosti zrejmé, že sťažovateľ podáva do administratívnych konaní totožné podania obsahujúce podmienky, avšak bez toho, aby zohľadnil jednotlivé špecifiká konkrétnych predmetov konania v tom-ktorom konaní, čo správny súd vyhodnotil ako zjavné zneužitie práva sťažovateľa ako zainteresovanej verejnosti na podanie správnej žaloby.

5. Proti uzneseniu správneho súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší správny súd napadnutým uznesením zamietol podľa § 461 Správneho súdneho poriadku ako nedôvodnú. Rovnako zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie kasačného konania a nepriznal účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popísal priebeh konaní pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi, uviedol rozsiahle úvahy na tému významu občianskeho aktivizmu v oblasti životného prostredia a jeho prínosu pre spoločnosť, ako aj svoje presvedčenie o zaujatosti politickej reprezentácie proti nemu, ktorá sa prejavuje aj v činnosti správnych orgánov a súdov.

7. Namietané porušenie Aarhuského dohovoru, charty a dohovoru sťažovateľ identifikuje v tom, že s ním nebolo zaobchádzané ako so subjektom zainteresovanej verejnosti, keď jeho podania boli správnymi súdmi vyhodnotené ako všeobecné a nezrozumiteľné. Sťažovateľ pritom obsiahlym spôsobom poukázal na svoju odbornosť a získané vzdelanie. Zastáva názor, že ak jeho podania boli nezrozumiteľné, mali byť odstránené ich nedostatky. V tejto súvislosti zvyrazňuje, že k jeho diskriminácii prispela i nedôvodná kritika správnych súdov o jeho odbornosti a politické vyjadrenia

o ekologických združeních zneužívajúcich právo. Sťažovateľ považuje odôvodnenia rozhodnutí správnych orgánov za šablónovité. Ďalej zastáva názor, že správny súd nerozhodol na základe jeho žalobného návrhu, ale o tom, čo v žalobe nenamietal. Obdobne podľa neho rozhodoval aj najvyšší správny súd o kasačnej sťažnosti.

8. Sťažovateľ namieta aj spôsob vysporiadania sa s jeho návrhom na prerušenie konania a polozenie prejudiciálnej otázky, ktorý bol riešený odkazom na obsolentnú judikatúru najvyššieho správneho súdu, pričom Správny súdny poriadok v § 131 podľa jeho názoru zakazuje správnym súdom vydať rozhodnutie bez riešenia prejudiciálnej otázky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť je podaná oprávnenou osobou a včas, obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti a sťažovateľ je riadne zastúpený advokátom. Pred podaním ústavnej sťažnosti sťažovateľ vyčerpal všetky dostupné opravné prostriedky a ústavný súd nezistil ani žiaden iný dôvod neprípustnosti. Predtým, ako by ústavná sťažnosť mohla byť prijatá na ďalšie konanie, ostáva ešte posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená.

10. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdenom porušení označených práv podľa dohovoru, charty a Aarhuského dohovoru v konaní vedenom pred správnymi orgánmi a správnymi súdmi, pričom za subjekt porušujúci dané práva sťažovateľ označil v petite svojej ústavnej sťažnosti výlučne najvyšší správny súd, ktorý prostredníctvom napadnutého uznesenia zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa.

11. Konceptia správneho súdnictva vychádza z prísnej koncentračnej zásady, v zmysle ktorej je správny súd oprávnený prihliadať len na také námietky uplatnené správnou žalobou, ktoré boli účinne uplatnené (teda včas splnená povinnosť tvrdenia a predloženia dôkazov k týmto tvrdeniam) už v správnom konaní, a to najneskôr pred odvolacím správnym orgánom, ktorý je oprávnený preskúmať napadnutý individuálny správny akt vydaný správnym orgánom prvého stupňa v celom rozsahu a odstrániť všetky jeho vady. Úloha správneho súdu sa v zásade obmedzuje len na posúdenie zákonnosti vysporiadania sa správnych orgánov s relevantnými námietkami účastníkov správnych konaní uplatnenými pred samotnými správnymi orgánmi. Uvedené vyplýva z dôsledného odlišovania právomoci správnych (výkonných) orgánov a súdnictva súvisiaceho s deľbou moci v právnom štáte. Správne súdy nemôžu nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, preto aj účastník správneho konania je povinný svoje oprávnené záujmy účinne hájiť už v konaní pred správnymi orgánmi a nespoliehať sa výlučne na ich aktivitu, aby tak mal správny orgán možnosť účinne sa zaoberať jeho argumentáciou a predloženými dôkaznými prostriedkami a vyhodnotiť ich v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia. Namietané uznesenie najvyššieho správneho súdu, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s uznesením krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

12. Za nedôvodnú vyhodnotil ústavný súd nosnú námietku sťažovateľa o jeho diskriminácii z dôvodu, že správne súdy o jeho žalobe konali ako o žalobe právnickej osoby, a nie ako o žalobe zainteresovanej verejnosti, a preto nesprávne skúmali porušenie jeho subjektívnych práv, no nie práv zainteresovanej verejnosti. Podľa ústavného súdu sa krajský súd a následne najvyšší správny súd zaoberali správnu žalobou sťažovateľa v rozsahu, v ktorom bolo možné identifikovať jeho námietky. Aj správna žaloba zainteresovanej verejnosti je rovnocenná s akoukoľvek inou správnu žalobou a nie je dôvod k nej pristupovať inak. Podľa § 178 ods. 3 Správneho súdneho poriadku zainteresovaná verejnosť je oprávnená podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia. Z podaní sťažovateľa krajský súd a následne najvyšší správny súd vyvodili konkrétne námietky, ktoré podľa sťažovateľa mali viesť k nezákonnosti rozhodnutia okresného úradu. S týmito námietkami sa vysporiadali konkrétnymi odpoveďami, ktorých správnosť sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamieta. Predovšetkým však z ústavnej sťažnosti nemožno identifikovať, v čom mal byť, či už rozhodnutím správnych orgánov, alebo správnych súdov, porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia.

13. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je nekoncentrovaným uplatňovaním neadresných námietok vo vzťahu k rozhodnutiam orgánov verejnej správy a správnych súdov. Sťažovateľ zdôrazňuje, že správne súdy označovali jeho podania za nekonkrétne a nezrozumiteľné, čím mu odopreli prístup k spravodlivosti, keď rozhodovali o otázkach, ktoré nenamietal, a nezaoberali sa tým, čo namietol. K tomu však treba uviesť, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neuvádza, ktoré konkrétne otázky mali zostať správnymi súdmi opomenuté a na ktoré nedostal odpovede tak, aby to viedlo, či už k porušeniu verejného záujmu na ochrane životného prostredia, alebo jeho ústavných práv.

14. K námietke sťažovateľa o nesprávnosti záveru správnych súdov o nezrozumiteľnosti jeho podaní a o tom, že v takomto prípade mali správne súdy odstrániť ich nedostatky, treba uviesť, že táto argumentácia súdov smerovala k tomu, aby boli identifikované tie námietky sťažovateľa, ktoré boli zrozumiteľné a ktorých podstatou bol nesúhlas, či už s postupom, alebo s právnym posúdením orgánov verejnej správy. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

15. Podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) rozhodnutia súdov majú byť primerane odôvodnené. Rozsah, v akom sa táto povinnosť odôvodnenia uplatňuje, sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia a musí sa určiť na základe okolností prípadu. Bez toho, aby sa vyžadovala podrobná odpoveď na každý argument predložený sťažovateľom, táto povinnosť predpokladá, že strany súdneho konania môžu očakávať, že dostanú konkrétnu a výslovnú odpoveď na argumenty, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok tohto konania (*Meli a Swinkels Family Brewers N.V v. Albánsko*, č. 41373/21 a č. 48801/21, 16. júl 2024, bod 68). Pri skúmaní spravodlivosti súdneho konania ESLP najmä v minulosti rozhodol, že ignorovaním konkrétneho, relevantného a dôležitého argumentu sťažovateľa vnútroštátne súdy porušia svoje povinnosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (*Cupial v. Poľsko*, č. 67414/11, 9. marec 2023, bod 57; *Zhang v. Ukrajina*, č. 6970/15, 13. november 2018, bod 61).

16. Aj ústavný súd stabilne judikuje, že sa nevyžaduje, aby na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola v odôvodnení daná odpoveď (I. ÚS 305/2024,

II. ÚS 136/2024, III. ÚS 38/2024, IV. ÚS 259/2024). Rozsah reakcie súdu na konkrétne námietky účastníka konania je, čo sa týka šírky odôvodnenia, vždy spätý s otázkou hľadania miery. V určitých prípadoch možno akceptovať aj odpovede implicitné (III. ÚS 615/2023). Prihliadnuc na prirodzenú racionalitu postupu súdov, ako aj správnych orgánov pri tvorbe rozhodnutí, je takýto postup vhodný najmä pri veľmi obsiahlych podaniach, čo je aj prípad sťažovateľa.

17. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že neobstojí tvrdenie sťažovateľa o jeho arbitrárnosti či nedostatku odôvodnenia. Bez potreby opakovania či parafrázovania jeho právnych záverov ústavný súd uvádza, že najvyšší správny súd po identifikovaní relevantných sťažnostných námietok sa s nimi dostatočne vysporiadal, keď vyvrátil námietku tvrdenej nepreskúmateľnosti uznesenia krajského súdu, keď krajský súd správne identifikoval jediné dve konkrétne námietky uvedené v správnej žalobe a na tie presvedčivým a relevantným spôsobom reagoval, pričom poukázal na skutočnosť, že odpovede na sťažovateľove námietky sa nachádzali už na prvej strane prvostupňového rozhodnutia (body 18 až 21 napadnutého uznesenia). Napokon dostatočne reflektoval námietky sťažovateľa týkajúce sa tvrdenej neudržateľnosti záveru správneho súdu o šikanóznom charaktere jeho správnej žaloby, keď podrobne preskúmal odôvodnenie uznesenia správneho súdu a stotožnil sa s ním v tom, že správna žaloba neobsahovala riadnu argumentáciu na prejednávajúcu vec (body 15 až 18 napadnutého uznesenia), pričom sa riadne vysporiadal aj s tou časťou judikatúry najvyššieho správneho súdu, ktorá v iných veciach sťažovateľa neaprobavala odmietnutie správnej žaloby správnymi súdmi, keďže preskúmaný prípad sa od týchto vecí odlišoval (body 24 až 26 napadnutého uznesenia). Najvyšší správny súd tak poskytol sťažovateľovi jasné, zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie, pričom reflektuje na ťažiskové skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o jeho kasačnej sťažnosti. Rozsah odôvodnenia rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho správneho súdu preto nijako nevybočil z mantinelov práva na spravodlivý proces. V prípade sťažovateľa teda nemožno považovať závery uznesenia za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

18. Najvyšší správny súd sa dostatočne zaoberal aj návrhom sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie a ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil, prečo nemajú navrhované prejudiciálne otázky žiadnu relevanciu pre posudzovanú vec (bod 27 napadnutého uznesenia). Uvedený právny názor považuje ústavný súd za logický, presvedčivý a ústavne akceptovateľný.

19. Nadväzujúc na už uvedené, ústavný súd uzatvára, že námietky týkajúce sa porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty sú zjavne neopodstatnené. Zároveň uvádza, že namietané porušenie ostatných označených práv sťažovateľa (čl. 3 ods. 4 a čl. 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru, čl. 37 a 41 charty a čl. 13 a 14 dohovoru) je založené výlučne na porušení v predchádzajúcej vete uvedených práv sťažovateľa procesnej povahy. Zjavná neopodstatnenosť porušenia týchto procesných práv sťažovateľa preto vedie k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj ostatných práv, ktorých porušenie namieta.

20. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu